

PRITARTA
Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centro
posėdžio 2025-08-30 protokoliniu nutarimu

PATVITRINTA
Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centro
direktoriaus 2025 m. rugsėjo 2 d.
įsakymu Nr. 300825-1

Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centro

**ETNOKULTŪROS IR TRADICINĖS MUZIKOS
MOKYKLA**

MUZIKOS, ETNOGRAFIJOS ISTORIJOS PROGRAMA

TURINYS

1. BENDROJI DALIS
 - 1.1 Programos paskirtis
 - 1.2 Tikslai ir uždaviniai
 - 1.3 Kompetencijų ugdymas
 - 1.4 Programos įgyvendinimo principai
2. MOKYMO DALYKO TURINYS, STRUKTŪRA IR METODAI
 - 2.1 Mokymo turinys pagal klases / amžiaus grupes
 - 2.2 Mokymo formos ir veiklos kryptys
3. KONTROLĖS FORMOS IR VERTINIMO SISTEMA
4. REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA IR METODINĖS PRIEMONĖS

1. BENDROJI DALIS

1.1 Programos paskirtis

Programa „Muzikos ir etnografijos istorija“ skirta:

- supažindinti mokinius su muzikos istorijos, etnografijos ir kultūros paveldo pagrindais;
- ugdyti gebėjimą analizuoti muzikinę medžiagą, dainų repertuarą, instrumentų tradicijas ir regionines kultūras;
- skatinti kritinį mąstymą, kultūrinę refleksiją ir pagarbą tautinėms tradicijoms;
- integruoti muzikos ir etnografijos žinias į teorinę ir praktinę edukaciją;
- suteikti mokiniams įrankius kultūros tyrimams, šaltinių analizei ir etninės tapatybės pažinimui.

Programa orientuota į vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų ugdymą, nepriklausomai nuo ankstesnės muzikos ar etnografijos patirties.

1.2 Tikslai ir uždaviniai

Tikslai:

- Supažindinti su Lietuvos ir kitų kultūrų muzikos ir etnografijos istorija;
- Lavinti gebėjimą analizuoti dainų, muzikos instrumentų, ritualų ir tradicijų šaltinius;
- Plėtoti kultūrinį supratimą ir kritinį mąstymą;
- Paruošti mokinius savarankiškiems kultūros tyrimams ir prezentacijoms;
- Skatinti kūrybišką požiūrį į kultūros paveldą, jo interpretaciją ir taikymą edukacijoje.

Uždaviniai:

- Tyrinėti Lietuvos muzikos istoriją nuo seniausių laikų iki XX a.;
- Analizuoti tradicinius muzikos instrumentus, regioninius dainų stilius, choreografijos ir ritualų ryšius;
- Studijuoti etnografinę medžiagą: archyvus, publikacijas, garso ir video įrašus;
- Lyginti Lietuvos kultūros tradicijas su kitų Europos tautų tradicijomis;
- Vystyti gebėjimus paruošti referatus, prezentacijas ir rašto darbus.

1.3 Kompetencijų ugdymas

Mokiniai ugdo:

- **Akademines kompetencijas:** gebėjimas sisteminti istorinius ir etnografinius šaltinius, analizuoti muzikos ir kultūros reiškinius;
- **Kultūrinės kompetencijas:** pagarbą savo ir kitų tautų tradicijoms, regioninių ypatybių suvokimą;
- **Kūrybinės kompetencijas:** interpretaciją, edukacinių projektų rengimą, prezentacijų kūrimą;
- **Technines kompetencijas:** darbą su literatūra, garso įrašais, vaizdo medžiaga, skaitmeninėmis priemonėmis;
- **Socialines kompetencijas:** diskusijos, bendradarbiavimas grupėje, kritinio mąstymo lavinimas.

1.4 Programos įgyvendinimo principai

- **Chronologinis ir logiškas turinio pateikimas** – nuo seniausių laikų iki šiuolaikinės muzikos;
- **Regioninių ir kultūrinių skirtumų dėmesys** – supažindinimas su Lietuvos regioninėmis tradicijomis ir kitų kultūrų paveldu;
- **Analizės ir praktikos integracija** – teorija derinama su muzikos, instrumentų ir šaltinių analize;
- **Kritinio mąstymo skatinimas** – mokiniai mokomi vertinti, lyginti ir interpretuoti medžiagą;
- **Individualizacijos principas** – užduotys pritaikomos pagal amžių, gebėjimus ir interesus.

2. MOKYMO DALYKO TURINYS, STRUKTŪRA IR METODAI

Programa skirta grupiniam ir individualiam mokymuisi.

Reikalinga įranga: kompiuteriai su prieiga prie skaitmeninių archyvų, garso ir video įrašymo įranga, natų ir muzikos šaltinių rinkiniai.

Metodai:

- Teoriniai užsiėmimai: paskaitos, skaitymai, diskusijos;
- Analitiniai metodai: muzikos ir šaltinių analizė, palyginimas, interpretacija;
- Praktiniai užsiėmimai: instrumentų demonstracija, dainų mokymasis, ritualinių melodijų klausymas;
- Projektiniai darbai: rašto darbai, prezentacijos, teminės analizės;
- Diskusijos: kritinis vertinimas, grupiniai darbai, argumentacijos praktika.

2.1 Mokymo turinys pagal klases

Klasė	Amžius	Tikslai	Turinys (temos)	Valandos per metus
5	11–12 m	Įvadas į muzikos istoriją	Seniausios Lietuvos muzikinės tradicijos, dainų tipai, instrumentai	1
6	12–13 m	Etnografijos pagrindai	Regioninės dainos, instrumentų klasifikacija, šventinių ritualų muzika	1
7	13–14 m	Muzikos istorijos plėtra	Viduramžių ir renesanso muzika, liaudies melodijų evoliucija, šokiai ir ritualai	1
8	14–15 m	XIX–XX a. muzika ir etnografija	Nacionalinės muzikos kūrėjai, instrumentų gamyba, etnografinių medžiagų tyrimas	1
Testinė	15–16 m	Savarankiška analizė	Teminiai rašto darbai, prezentacijos, medžiagos interpretacija	1

2.2 Mokymo formos ir veiklos kryptys

- Teorinės pamokos: paskaitos, diskusijos, analizė;
- Muzikos analizė: melodijų struktūros, instrumentų funkcijos, regioninių ypatybių nagrinėjimas;
- Praktiniai užsiėmimai: dainavimas, instrumentų demonstracija, melodijų klausymas;
- Projektai: rašto darbai, prezentacijos, teminės studijos;
- Savarankiškas darbas: literatūros skaitymas, šaltinių tyrimas, skaitmeninių archyvų analizė.

3. KONTROLĖS FORMOS IR VERTINIMO SISTEMA

- **Einamoji kontrolė:** dalyvavimas pamokose, diskusijose, analizės darbai;
- **Tarpinė atestacija:** rašto darbai, prezentacijos, teminės analizės;
- **Baigiamoji atestacija:** galutinis projektas arba rašto darbas, pristatymas;
- **Vertinimo kriterijai:** analizės ir interpretacijos tikslumas, gebėjimas susieti istorinius ir etnografinius faktus, kūrybiškumas, kritinis mąstymas, prezentacijos gebėjimai.

4. REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA IR METODINĖS PRIEMONĖS

- **Literatūra:** Lietuvos ir užsienio muzikos istorijos leidiniai, etnografijos tyrimų monografijos, regioninių dainų rinkiniai;
- **Garso priemonės:** archyviniai įrašai, tradiciniai instrumentai;
- **Vaizdo priemonės:** dokumentiniai filmai, etnografinių ceremonijų įrašai;
- **Praktinės priemonės:** natų ir melodijų užrašai, analizės sąsiuviniai, edukaciniai žemėlapiai.